

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce **Ľ. A.**, zastoupeného Mgr. Šárkou Niemczykovou, advokátkou se sídlem Karviná – Fryštát, Svatováclavská 31/1, proti žalovanému **Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje**, se sídlem Ostrava, 28. října 117, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 12. 2008, č. j. 58 Ca 35/2008 - 25,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 12. 2008, č. j. 58 Ca 35/2008 - 25, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 12. 5. 2008, č. j. MSK 78977/2008 (dále jen „napadené rozhodnutí“), vydaným podle ustanovení § 89 odst. 1, 2 a ustanovení § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) změnil žalovaný rozhodnutí Magistrátu města Karviné (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 16. 1. 2008, sp. zn. OD/13081/2007, kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. j) a ustanovení § 22 odst. 1 písm. l) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“). Rozhodnutí správního orgánu prvního stupně bylo změněno tak, že byl z jeho výroku vypuštěn text „*jmenovaný řidič následně, aniž by se dohodl na zavinění dopravní nehody, z místa dopravní nehody odjel a nehodu neoznámil policii*“; z výroku bylo dále vypuštěno ustanovení § 47 odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, a skutková podstata přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. j) zákona o přestupcích. Ustanovení § 22 odst. 7 zákona o přestupcích s uložením sankce ve výši 3000 Kč bylo nahrazeno ustanovením § 22 odst. 9 zákona o přestupcích s uložením sankce ve výši 1 500 Kč. Podle ustanovení § 90 odst. 5 správního řádu bylo rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ve zbytku potvrzeno.

Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Ostravě žalobou, který rozsudkem ze dne 5. 12. 2008, č. j. 58 Ca 35/2008 - 25, napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v odůvodnění rozsudku nejprve konstatoval, že ve skutkové větě výroku rozhodnutí správního orgánu prvního stupně je místo poškozeného vozidla *VW Bora* uvedeno vozidlo *VW Passat*. Dle názoru krajského soudu je toto pochybení zřejmou písařskou chybou, a proto nezpůsobuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro jeho nesrozumitelnost. Není totiž pochyb, o jaké konkrétní vozidlo jde, neboť je ve výroku správně označeno registrační značkou.

Krajský soud nicméně přisvědčil námitce žalobce, dle které správní orgány obou stupňů nesprávně neustanovily znalce, ale samy provedly posouzení skutkového stavu ve vztahu k okolnostem, k nimž bylo třeba odborných znalostí. Jedná se o mechanismus vzniku poškození vozidla *VW Bora*, a to konkrétně o posouzení, zda mohlo být způsobeno vozidlem žalobce. Žalobce od samého počátku řízení popíral, že by *VW Bora* při parkování poškodil a poukazoval na to, že jeho vozidlo poškozeno není a nenese žádné stopy kontaktu s vozidlem poškozeným. Správní orgány přitom vycházely v zásadě pouze z výpovědi svědkyně Š. a samy hodnotily důvodnost námitek žalobce i po ryze odborné stránce. Krajský soud shledal nelogickými především skutkové závěry správního orgánu prvního stupně, který na jedné straně uváděl, že šlo o *nepatrný náraz, resp. ošetr* a na druhé straně hovořil o tom, že vozidlo mělo být *nadzvednuto*, jak vypověděla svědkyně Š., což právě naopak svědčí o intenzivnějším nárazu. Žalovaný se s námitkou žalobce týkající se nadzvednutí poškozeného vozidla v napadeném rozhodnutí vypořádal, avšak podle přesvědčení soudu nepřesvědčivě. Žalovaný sice podrobně popsal pohyb vozidla žalobce, ale k nadzvednutí nárazem mělo dojít u vozidla *VW Bora*. Závěr žalovaného, že šlo o subjektivní vyjádření svědkyně, pak krajský soud nepovažuje za přezkoumatelný, neboť není zřejmé, na základě jakých konkrétních skutečností k takovému závěru dospěl. Navazující právní úvahy žalovaného jsou taktéž nepřezkoumatelné, neboť z intenzity vzájemného kontaktu obou vozidel žalovaný dovozoval, proč nedošlo k viditelnému poškození vozidla *BMW*, a rovněž to že žalobce nelze uznat vinným z přestupku podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. j) zákona o přestupcích.

Správní orgány tak v přestupkovém řízení vycházely v podstatě z jediného stěžejního důkazu, a to z výpovědi svědkyně Š., aniž by se přesvědčivě vypořádaly s argumentací žalobce k jeho obraně a své závěry odborně podložily. Krajský soud tak uzavřel, že za dané důkazní situace, kdy daný skutek potvrzuje pouze jedna svědkyně, žalobce jeho spáchání popírá (přičemž poukazuje na konkrétní okolnosti, z nichž má být prokázáno, že daný skutek nespáchal), a kdy k je posouzení těchto skutečností třeba odborných znalostí, bylo povinností správních orgánů i bez výslovného návrhu žalobce ustanovit ve smyslu ustanovení § 50 odst. 3 správního řádu znalce. I za situace, kdy by úřední osoby disponovaly potřebnými odbornými znalostmi, by bylo nutné, aby posouzení sporných skutečností bylo provedeno přezkoumatelným způsobem, s přihlédnutím k ustanovení § 50 odst. 3 správního řádu. Žalovaný se k tomu, zda úřední osoby disponují odbornými znalostmi, nevyjádřil a tyto skutečnosti nevyplývají ani ze správního spisu.

V řízení před soudem předložil žalobce znalecký posudek, dle jehož závěrů je z technického hlediska vyloučeno, aby k poškození vozidla *VW Bora* došlo kolizí s vozidlem žalobce. Krajský soud znalecký posudek provedl jako důkaz, a to v souladu s principem soudního přezkumu v tzv. *plné jurisdikci*, dle ustanovení § 75 a § 77 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Žalovaný vznesl vůči znaleckému posudku konkrétní výhrady a navrhl provedení výslechu znalce, který jej vypracoval. Krajský soud tento návrh odmítl s tím, že by se již jednalo o nahrazování činnosti správních orgánů. Rozpory, které panují mezi závěry

znaleckého posudku předloženého žalobcem a výpovědí svědkyně, lze, dle jeho názoru, účinně odstranit jedině na úrovni správního řízení. Dodal, že i jediná svědecká výpověď může být dostatečným podkladem pro rozhodnutí; to však neplatí, pokud je zpochybněna důkazy jinými, v daném případě žalobcem předloženým znaleckým posudkem.

Krajský soud proto zrušil napadené rozhodnutí podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a), c) s. ř. s. a zavázal žalovaného zahrnout v dalším řízení důkazy provedené před krajským soudem mezi podklady pro nové rozhodnutí. V případě, že přetrvají pochybnosti žalovaného o správnosti znaleckého posudku, uložil žalovanému ustanovit znalce k vypracování dalšího znaleckého posudku.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu brojí žalovaný (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností opírající se o důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), d) s. ř. s.

Dle názoru stěžovatele napadené rozhodnutí netrpělo vytýkanými vadami, a proto bylo zrušeno nezákonně. Krajský soud, dle jeho názoru, dále porušil ustanovení § 132 občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) a ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. (ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s.), neboť nesprávně vyhodnotil předložené důkazy a odůvodnění rozsudku postrádá úvahy, kterými se při hodnocení důkazů soud řídil.

Stěžovatel má zato, že se v napadeném rozhodnutí vypořádal se všemi námitkami žalobce. V daném případě bylo předně nutné vyhodnotit věrohodnost svědkyně Š. a poškození vozidla VW Bora, což byly jediné relevantní důkazy, které mohly prokázat, zda se obviněný přestupku dopustil. Nesouhlasí s tím, že si měl vyžádat znalecký posudek, neboť vozidlo žalobce, které se na místě nehody nenacházelo, bylo ohledáno až o pět dní později. Dopravní nehoda se stala dne 12. 9. 2007 a k ohledání vozidla došlo dne 17. 9. 2007. Není tak jisté, zda zdokumentované poškození vozidla je autentické; z toho důvodu by byl eventuální znalecký posudek snadno zpochybnitelný a jako důkaz nadbytečný. Dále stěžovatel upozornil, že žalobce po celou dobu řízení o přestupku provedení znaleckého posudku nenavrhoval. V daném řízení proto byla jediným relevantním důkazem svědecká výpověď svědkyně Š., která po dopravní nehodě jednala spontánně a zanechala na sebe kontakt pro majitele vozidla VW Bora. Námitky žalobce o blízkém vztahu svědkyně k majiteli vozidla VW Bora byly rozptýleny. Stěžovatel dále uvádí, že následně hodnotil možnost kontaktu obou vozidel a dospěl k závěru, že poškození vozidla VW Bora odpovídá ději, který pozorovala svědkyně.

Stěžovatel je přesvědčen, že za těchto okolností postupoval v souladu se zásadou vyšetřovací, neboť náležitě vyhodnotil svědeckou výpověď jediného svědka a v souladu s dalšími podklady (poškození vozidla VW Bora a obecně známými skutečnostmi o vozidle BMW) dospěl k závěru, že je zjištěn stav věci v souladu se zásadou materiální pravdy. Byl to naopak krajský soud, kdo provedl nadbytečný důkaz, který následně i nesprávně vyhodnotil. Znalecký posudek předložený žalobcem soudu nevychází z autentických vstupních veličin a je snadno zpochybnitelný. Jestliže stěžovatel zpochybnil autenticitu stavu vozidla BMW pět dní po dopravní nehodě, pak o to důrazněji ji zpochybnuje ke stavu vozidla ze dne 4. 7. 2008, tj. téměř jeden rok po dopravní nehodě. Z těchto důvodů je přesvědčen, že krajský soud neměl předložený znalecký posudek jako důkaz vůbec akceptovat. Jestliže jej akceptoval, potom měl vyhodnotit, v čem spatřuje jeho význam pro změnu ve skutkových zjištěních; tuto argumentaci však stěžovatel v odůvodnění rozsudku postrádá. Krajský soud se nekriticky ztotožnil se závěry znaleckého posudku, aniž jej v odůvodnění rozsudku řádně vyhodnotil.

Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.). Současně přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu i ve smyslu ustanovení § 109 odst. 3 věta za středníkem s. ř. s. Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 1, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud především nemůže přisvědčit námitce stěžovatele, dle které krajský soud nesprávně provedl důkaz znaleckým posudkem, neboť ten neměl pro nadbytečnost vůbec akceptovat. Zdejší soud se k otázce provádění nově navržených důkazů před správním soudem vyslovil již dříve v tom smyslu, že „na provedení důkazů nově navržených teprve v řízení před krajským soudem je (...) třeba trvat tehdy, pokud 1) soud přesvědčivě neodůvodní nadbytečnost jejich provedení a 2) tyto důkazy nemohly být navrženy již v řízení odvolacím.“ (rozsudek ze dne 22. 5. 2009, č. j. 2 Afs 35/2009 – 91, dostupný z www.nssoud.cz). Tento judikát se sice týká daňového řízení, v němž leží důkazní břemeno na daňovém subjektu (zatímco v řízení přestupkovém leží důkazní břemeno na správním orgánu), přesto je Nejvyšší správní soud přesvědčen, že uvedené závěry je jako obecné možno aplikovat i na nyní posuzovanou věc. Dále je nesporné, že je to vždy soud, kdo zváží rozsah doplňování dokazování tak, aby nenahrazoval činnost správního orgánu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 – 89, publikovaný pod č. 618/2005 Sb. NSS). Z uvedeného plyne, že úvaha soudu o tom, zda důkaz provede či nikoliv, je v rámci výše uvedených kritérií zcela autonomní. Krajský soud může v rámci své úvahy provést jakýkoliv důkaz, přičemž přihlíží k aspektům potřebnosti jeho provedení pro projednávaný případ (může jej odmítnout provést pro nadbytečnost, a to zejména z důvodu již spolehlivě zjištěného skutkového stavu, stejně jako pro jeho zjevnou průkazní nezpůsobilost), dále k tomu, zda navržený důkaz mohl být navržen již ve správním řízení, i k tomu, aby dokazováním nenahrazoval činnost správního orgánu. Nelze proto v principu krajskému soudu vytýkat, že na základě vlastní autonomní úvahy dospěl k závěru o potřebnosti provedení takového důkazu.

Ve vztahu k samotnému dokazování však již lze hodnotit, zda se soud nedopustil procesních pochybení při provádění důkazů, nebo zda nedošlo k pochybení při jejich hodnocení. Procesní pochybení při provádění důkazu stěžovatel nenamítá. Je ale přesvědčen, že krajský soud provedený důkaz nesprávně vyhodnotil a že odůvodnění rozsudku postrádá úvahy, jakými se soud při hodnocení důkazu řídil, přičemž opakuje svou námitku, uplatněnou již na ústním jednání před krajským soudem dne 5. 12. 2008, a to, že znalecký posudek předložený žalobcem nevychází z autentických vstupních veličin a je snadno zpochybnitelný.

Zde pak skutečně nelze popřít, že stěžovatel již v řízení před krajským soudem zpochybnil věrohodnost a použitelnost zmiňovaného provedeného důkazu, přičemž krajský soud se s touto námitkou nevypořádal a bez dalšího důkaz použil a vycházel z něj. Z listinného důkazu ze dne 7. 7. 2008, nazvaného *Znalecký posudek č. 822 – 0057/2008*, Nejvyšší správní soud ověřil, že znalec skutečně vycházel z ohledání vozidla BMW žalobce, které provedl dne 4. 7. 2008, tj. zhruba 10 měsíců po dopravní nehodě. Tato skutečnost z povahy věci nepochybně mohla mít vliv na autenticitu znaleckého posudku, ve smyslu jeho vypovídací hodnoty ke dni dopravní nehody. Námitka žalovaného tak nebyla zjevně bezpředmětná a krajský soud byl povinen se s ní věcně vypořádat. Pokud tak neučinil, zatížil svůj rozsudek nepřezkoumatelností (pro nedostatek důvodů) a je tedy založen kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

V této souvislosti je třeba rovněž připomenout, že se znaleckým posudkem předloženým žalobcem nelze nakládat jako se znaleckým posudkem ve smyslu ustanovení § 127 o. s. ř.

či ve smyslu ustanovení § 56 správního řádu. Takto předložený posudek totiž nesplňuje požadavek, aby jeho zpracování bylo zadáno ze strany soudu či správního orgánu. Za těchto okolností je s takovým důkazem nutno nakládat jako s běžným listinným důkazem, a to listinou soukromou. Z tohoto pohledu pak závěry krajského soudu týkající se důkazní hodnoty tohoto důkazního prostředku nemohou obstát.

Nad rámec kasačních důvodů nicméně Nejvyšší správní soud zohlednil i další aspekt prováděného dokazování, za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 3 věty za středníkem s. ř. s., dle kterého se v řízení o kasační stížnosti dispoziční zásada neuplatní, *bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.* Z protokolu o ústním jednání ze dne 5. 12. 2008 totiž není vůbec zřejmé, jakým způsobem byl důkaz listinou, tj. znaleckým posudkem předloženým žalobcem, proveden. Z ustanovení § 129 odst. 1 o. s. ř. (za použití ustanovení § 64 s. ř. s.) plyne, že *důkaz listinou se provede tak, že ji nebo její část při jednání předseda senátu přečte nebo sdělí její obsah.* Protokol o jednání musí obsahovat popis veškerých úkonů, které soud či účastníci řízení před soudem učinili a *vylíčení průběhu dokazování* (srov. § 40 odst. 1 o. s. ř. a § 21 vyhlášky ministerstva spravedlnosti ČR, o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů). V protokolu o jednání tak musí být výslovně uvedeno, že byla přečtena určitá přesně označená listina nebo z něj musí vyplývat, že soudce sdělil (podstatný) obsah takové listiny svými slovy. Naopak pouhá konstatace listiny k důkazu není zákonem předepsaným způsobem provedení důkazu. Současně obecně platí, že skutková zjištění soudu, která mají základ v nesprávném způsobu provedení důkazu, nepoživají ochrany ani v navazujících řízeních o opravných prostředcích. Vzhledem k tomu, že protokol o jednání je veřejnou listinou (se všemi důsledky s tím spojenými), je nutno na jeho formální a obsahové náležitosti klást přísné nároky (k tomu srov. například usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 7. 2004, sp. zn. 29 Odo 407/2002, dostupné na www.nsoud.cz). Lze tedy konstatovat, že důkaz listinou - posouzením předloženým žalobcem – nebyl proveden zákonným způsobem, a to pro absenci záznamu o této skutečnosti v protokolu o jednání ze dne 5. 12. 2008.

Je tedy zřejmé, že důkazní prostředek předložený žalobcem (jím zadaný znalecký posudek) nebyl při ústním jednání proveden jako důkaz, přesto z něj však krajský soud vycházel a považoval jej za důkaz, který zpochybnil zásadní důkaz, o nějž se opíralo rozhodnutí žalovaného (výpověď svědkyně). Za této situace trpí rozhodnutí krajského soudu další vadou řízení před soudem, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí a je důvodem pro zrušení tohoto rozhodnutí podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Odůvodnění napadeného rozsudku pak v této souvislosti nutně stojí i na nedostatku důvodů, a je proto současně i z tohoto důvodu nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Na tomto místě pak Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 – 89, publikovaný pod č. 618/2005 Sb. NSS, ze kterého plyne, že skutkovými důvody, pro jejichž nedostatek je možno rozhodnutí soudu zrušit pro nepřezkoumatelnost, budou takové vady skutkových zjištění, která utvářejí rozhodovací důvody, kde soud např. opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, příp. zjištěné v rozporu se zákonem nebo tam, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy v řízení byly provedeny.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti tedy Nejvyšší správní soud, z důvodů vyplývajících z ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1, věta první před středníkem s. ř. s.), a to dílem k námitce stěžovatele, dílem *ex officio* za podmínek uvedených v § 109 odst. 3 s. ř. s.

Krajský soud v dalším řízení především zváží, zda žalobcem navržený důkaz provede. Pokud ano, bude postupovat shora popsaným procesním způsobem a vypořádá se i s věcnými námitkami stěžovatele, zpochybňujícími jeho použitelnost. Co se týče rozsahu dokazování, který je krajský soud oprávněn provádět, lze v podrobnostech odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2007, č. j. 1 As 32/2006 – 99, publikovaný pod č. 1275/2007 Sb. NSS. K věcným otázkám projednávaného případu se Nejvyšší správní soud za daného stavu věci vyjadřovat nebude, neboť by tím nepřipustně předjímal postup krajského soudu.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí ve věci (§ 110 odst. 2, věta první s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. prosince 2009

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu